

ROZDZIAŁ ■ 1

SKŁADNIKI KRWI STOSOWANE W LECZNICTWIE

1. Krew pełna (KP)

Krew pełna jest obecnie rzadko stosowana, ale w przeszłości była jedynym preparatem zawierającym krwinki czerwone. Jest to krew pobrana od dawcy do pojemnika z płynem konserwującym bez wykonywania preparatyki. Zawiera około 450 ml krwi i 63 ml płynu konserwującego mającego w składzie cytrynian sodu, który nie pozwala pobranej krwi krzepnąć.

1 dawca = 1 jednostka krwi pełnej

WŁAŚCIWOŚCI

- Hematokryt: 0,40–0,50 (40–50%).
- Przechowywanie: od 2°C do 6°C (w lodówce, której temperatura jest sprawdzana 4 razy na dobę).
- Przechowywanie: 35 dni (płyn konserwujący CPDA1).
- Obowiązuje wykonanie próby zgodności.

WAŻNE WSKAZÓWKI DLA PIEŁĘGNIARKI

- Musi być przetaczana przez filtr zatrzymujący mikroagregaty (tj. zwykły aparat do przetaczania krwi).
- Odpowietrznik w aparacie do przetaczania musi być zamknięty.

WSKAZANIA

Obecnie krwi pełnej nie przechowuje się w Regionalnych Centrach Krwiodawstwa, ponieważ nie stosują jej szpitale, ale ostatnie doświadczenia wojenne w Iraku i Afganistanie wykazały, że leczenie masywnej utraty krwi, powstałej na skutek urazu, świeżą krwią pełną jest znacznie skuteczniejsze i bezpieczniejsze (ogranicza ryzyko powikłań). Wobec tego leczenie krwią pełną w oddziałach ratunkowych być może znacznie być częściej stosowane. Krew pełna zawiera krwinki czerwone, krwinki płytkowe, leukocyty oraz osocze. Po kilkugodzinnym przechowywaniu w osoczu pobranej krwi pełnej zanikają labilne czynniki krzepnięcia (między innymi czynnik VIII). Zawartość krwinek płytkowych jest również niewielka, zaspokaja zapotrzebowanie na płytki dziesięciokilogramowego dziecka.

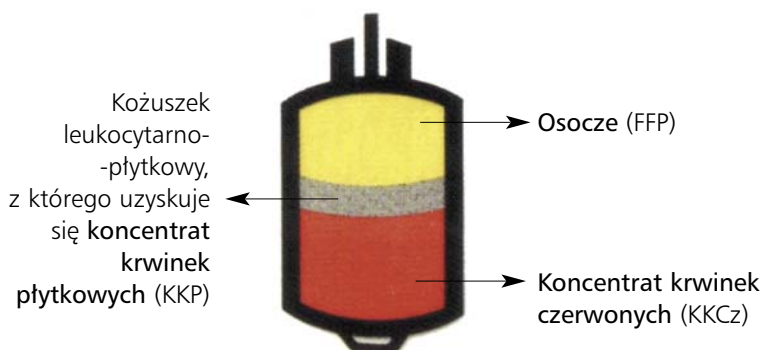
2. Koncentrat krwinek czerwonych (KKCz)

Koncentrat krwinek czerwonych powstaje poprzez wirowanie i przecięnięcie osocza oraz kożuszka leukocytarno-płytkowego do sąsiednich pojemników. Preparatyka odbywa się w układzie zamkniętym, to znaczy, że składniki krwi zostają oddzielone od siebie w sposób niezagrażający ich zakażeniem (zob. ryc. 1).

Koncentrat krwinek czerwonych to podstawowy składnik krwi stosowany w polskich szpitalach. Jest głównym lekiem ratującym życie ofiar wypadków i katastrof oraz podstawowym lekiem dla wszystkich osób z chorobami onkologicznymi poddawanych intensywnej chemioterapii, stanowi zabezpieczenie chorych podczas operacji chirurgicznych.

Są różne odmiany tego składnika krwi w zależności od sposobu przygotowania i użytego płynu konserwującego. Rodzaj koncentratu krwinek czerwonych (KKCz) warunkuje odpowiednie postępowanie pielęgniarskie, dlatego postaram się krótko omówić wszystkie spotykane w polskim lecznictwie rodzaje KKCz.

1 jednostka krwi pełnej KP od jednego dawcy (ok. 500 ml z płynem konserwującym) po odwirowaniu w odpowiednich warunkach daje 1 j KKP (ok. 50 ml), 1 j FFP (ok. 200 ml) i 1 j KKCz (ok. 250 ml).

Ryc. 1. Rozdział w wirówce krwi pełnej na składniki

■ **Koncentrat krwinek czerwonych (KKCz)**

Zwykły KKCz uzyskuje się przez odwirowanie i usunięcie osocza. KKCz zawiera wszystkie krwinki czerwone, krwinki płytkowe i leukocyty.

WŁAŚCIWOŚCI

- Hematokryt: 0,65–0,75 (65–75%).
- Zawartość leukocytów: większa niż $1,2 \times 10^9$.
- Przechowywanie: od 2°C do 6°C.
- Przechowywanie: 35 dni (płyn CPDA1).
- Obowiązuje wykonanie próby zgodności.

WAŻNE WSKAZÓWKI DLA PIELEŃNIARKI

- Musi być przetaczany przez filtr zatrzymujący mikroagregaty (zwykły aparat do przetaczania krwi).
- Odpowietrznik w aparacie musi być zamknięty.
- Z powodu wysokiego hematokrytu chory musi mieć dobre dościsnięcie do żyły (igła co najmniej 12), inaczej, przeciskając się przez cienką igłę, krwinki będą ulegać zniszczeniu (hemolizie).

WSKAZANIA

Składnik nie powinien być stosowany w leczeniu przewlekłym i u młodych ludzi, gdyż powoduje alloimmunizację i trudności w dalszej terapii składnikami krwi.

■ **Koncentrat krwinek czerwonych bez kożuszka leukocytarno-płytkowego (KKCz bez koż. l.-pł.)**

Taki KKCz uzyskuje się w wyniku usunięcia warstwy kożuszka leukocytarno-płytkowego wraz z niewielką ilością osocza po odwirowaniu krwi pełnej. Pozwala to zmniejszyć w składniku ilość krwinek białych odpowiedzialnych za alloimmunizację antygenami HLA, ale nie likwiduje tego zagrożenia.